

М. Мұхамедияров, ҚР Б. Бейсенев атындағы Қарағанды Академиясының 3-бағам тыңдаушысы

Ғылыми жетекшісі: Т. Н. Сүлейменов, ҚР Б. Бейсенев атындағы Қарағанды Академиясының қылмыстарды алдын ала тергеу кафедрасының аға оқытушысы, заң ғылымдарының кандидаты

ЕСІРТКІ БИЗНЕСІНЕ ҚАРСЫ КҮРЕСУДІҢ СТРАТЕГИЯСЫ

Елімізде жыл сайын арта түскен нашақорлардың саны кімді болсын бей-жай қалдырмайтыны белгілі. Ішкі істер министрлігі тарапынан нақты шаралар қабылданып, ауқымды жұмыстар жасалып, есірткі заттарды елімізге келу жолдарына тосқауыл қойылып жатыр. Есірткі заттарды таратумен байланысты қылмыстардың бірі болып халықтың денсаулығына зиян тигізетін құқыққа қарсы әрекеттер жатады. Бұл қылмысқа қарсы күресу мемлекеттің ішкі саясаты ретінде табылып құқық қорғау органдарымен азаматтардың құқығын, бостандығын және заңды мүдделерін қорғауға бағытталады. Мемлекеттердің ішіндегі өз азаматарының қауіпсіздігін қамтамасыз ете алмауы экономикалық -әлеуметтік және мемлекеттің мәдени дамуына әсерін тигізуі — ұлттық мекемелердің бірлестігі мемлекеттің Жолдауында көрсетілген.

Осындай ауыр жағдайларда Қазақстан Республикасының үкіметі заңсыз есірткі заттарды айналымын көкейкесті мәселе ретінде қарап, оған тосқауыл қоюға тиімді шаралар қолдануда.

Қазақстан Республикасында нашақорлыққа және есірткі бизнесіне қарсы күрестің 2006-2014 жылдарға арналған стратегиясына сәйкес 2006-2008 жылдарға арналған бағдарламасы бойынша жоспарланған жұмыстар атқарылуда. Жұмысты одан әрі жалғастыру үшін 2009-2011 жылдарға арналған Қазақстан Республикасындағы нашақорлық пен есірткі бизнесіне қарсы күрес бағдарламасы бекітілген. Бағдарламаның негізгі мақсаты – нашақорлықпен заңсыз айналымды теріс пайдаланушылықтың өсуін тоқтату мен Қазақстан Республикасында тұрғындар арасында есірткі таратуды болдырмау жағдайын жасайтын іс-шараларды қарастыру, жетілдіру болып табылады¹.

ҚР Президенті Н. Ә. Назарбаевтың үкіметке берген тапсырмасында есірткіге, және есірткі бизнесіне қарсы күресу айқын көрсетілген. Соңғы жүз жылдықта есірткі өзінің маңыздылығын химиялық препараттар арқылы көтеріп, адамдардың денсаулығына және мемлекетке қауіптілік тудырды². Мемлекеттің есірткіге қарсы жүргізген белсенді саясатының тиімділігі төмен болып отыр. Бірақ есірткінің заңсыз айналымына қарсы әрекетті дұрыс түрде ұйымдастыру, көбінесе қылмыстың алдын-алуына әсерін тигізуде. Қазіргі кезде заңсыз есірткі айналымына баға беру, оның алдын-алуға шаралар қолдану керек. «Астана — есірткісіз қала» өңірлік бағдарламаны іске асыруда, Ішкі істер органдары елордамызда ағымдағы жылы 121 есірткі қылмысын, оның ішінде 74 сату фактісін анықтады. Заңсыз айналымнан 88 кг. героин тәркіленді. Есірткі сату орындары, 7 есірткі притоны мен 36 есірткі арнасы жойылды³. Мұндай жағдайлар есірткіге қарсы күресудің жұмысын жақсартады. Құқық қорғау органдарының өздерінің алға қойған мақсаттарымен жақсы нәтижеге жетуі, есірткі айналымына күресудің көптеген нәтижесін береді. Біздің көзқарасымызда есірткі қылмысына қарсы әрекет жүзесі құқықтық, материалдық, техникалық жағдайларға сүйеніп жасалады.

Халықаралық есірткі қылмысын ашу және тергеу ТМД елдер арасында құқық қорғау органдарының бірлесіп қызмет жасауы қызметкерлердің кәсіптік деңгейін арттырады. Көрші және шет елдердің тәжірибесін қолдануға септігін тигізеді.

Біздің пікіріміз бойынша есірткі қылмысына әрекет саяси құқықтық және қаржылық сипатқа байланысты болып келеді. Бүгінгі күні заңнамалық және басқа құқықтық базалар құрылуда. Жеке ғылыми зерттеулердің тиімді нәтижелері бұл қылмысқа қарсы күресудің басқа да әдістерін, тәсілдерін ойлап табуға бағыттайды. Бірлесіп осы қылмысқа қарсы күресу; субъекті жүйелерінің жұмысын арттыруға; олардың қызметтерінің келісім арқылы жасалуы; тапсырмаларды шешу, қызметтер мен ведомствалар бірлесіп қызмет етуі, мемлекеттердің мүдделерін қорғайды. Бірақ мұндай шараларды жүргізу қиындықтарды туындатады және қаржылық жағдайлар әсерін тигізеді. Халықаралық есірткі қылмыстарының дамуына талдау жасау, оған қарсы күресудің мемлекеттер арасындағы құқық қорғау органдарының жұмыстарының нәтижесін көрсетеді. Әзірше бұл бағыттағы шаралар тұрақты емес, бірақ осындай шаралардың жүзеге асуы саяси шешімдерді және құқықтық базаны құруға бағыттайды.

---

¹ Қазақстан полициясы. № 7 (143) шілде 2009. — 10-б.

² Н. Ә. Назарбаев, 10 жылдықтың сыны. — Алматы: Атамұра, 2003. — 111-б.

³ Қазақстан полициясы. № 7 (143) шілде 2010. — 11-б.